

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M. F.**, bytom v B., proti odporcom : **1) Podielnícke poľnohospodárske družstvo Rybany**, so sídlom v Rybanoch, zastúpené JUDr. Máriou Gbelskou, advokátkou, so sídlom v Bánovciach nad Bebravou, A. Hlinku č. 21 **2) Slovenská republika – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, **3) Obvodný pozemkový úrad Trenčín**, so sídlom v Trenčíne, Nám. Sv. Anny č. 7 **o zaplatenie 3.000.000,- Eur s príslušenstvom** vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 28/2008 o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. mája 2013 sp. zn. 4 Co 5/2013 a o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 30. septembra 2014 sp. zn. 4 Co 868/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. mája 2013 sp. zn. 4 Co 5/2014 **o d m i e t a .**

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z z 30. septembra 2014 sp. zn. 4 Co 868/2014 **o d m i e t a .**

Odporcom 1) až 3) nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

I. Navrhovateľ sa svojim návrhom z 21. novembra 2002, ktorý následne po odmietnutí časti návrhu navrhovateľa na vydanie nehnuteľností špecifikovaných v návrhu a poslednej úprave návrhu a ustálenia okruhu odporcov z 28. mája 2012 žiadal od odporcov, aby spoločne a nerozdielne navrhovateľovi zaplatili istinu 3.000.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania od 6. júla 2010 do 31. mája 2012 vo výške 516.410,70 Eur, včítane trov konania.

Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom zo 17. septembra 2012 č. k. 4 C 28/20008 – 521 žalobu zamietol. Navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporcovi 1) trovy právneho zastúpenia v sume 14.694,10 Eur, ostatným účastníkom konania nepriznal právo na náhradu trov konania. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že otec navrhovateľa, V. F., zastúpený navrhovateľom, si uplatnil podaním z 1. júla 1992 adresovaným Pozemkovému úradu Topoľčany, reštitučný nárok podľa § 6 ods. 1 písm. p/ zákona č. 229/1991 Zb. Pozemkový úrad Topoľčany rozhodnutím z 19. augusta 1992 rozhodol, že V. F. nespĺňa podmienky zákona na vydanie nehnuteľností podľa § 6 ods. 1

písm. p/ zákona č. 229/1991 Zb. z dôvodu, že ním uplatňované nehnuteľnosti sú vo vlastníctve fyzických osôb a nie vo vlastníctve štátu. Krajský súd v Bratislave – pobočka v Nitre rozsudkom z 20. Novembra 1992 č. k. 23 S 22/1992 – 18 zrušil rozhodnutie Pozemkového úradu Topoľčany a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a nezrozumiteľnosti. Následne Pozemkový úrad na doriešenie reštitučného nároku V. F. zvolal rokovanie na 25. marca 1993. Podľa záznamu z predmetného rokovania bolo konštatované, že nehnuteľnosti neprešlo do vlastníctva štátu, sú vo vlastníctve fyzických osôb, preto je potrebné postupovať podľa § 11 zákona č. 229/1991 Zb., t. j. aby vlastník vstúpil do priameho rokovania s PPD Rybany. Pozemkový úrad Topoľčany o tomto informoval V. F. listom zo 14. apríla 1993 a odporučil mu, aby vstúpil do priameho rokovania s PPD Rybany. Svoje stanovisko Pozemkový úrad Topoľčany potvrdil aj v liste z 18. júna 1993, ako aj oznámil, že nárok V. F. nie je možné kvalifikovať ako reštitučný nárok, ako aj o tom, že družstvo má záujem o usporiadanie vlastníckych a užívacích práv a po preukázaní vlastníctva je ochotné uspokojiť nároky navrhovateľa. Z pôvodného návrhu vyplývalo, že navrhovateľ uplatňoval náhradu za užívanie pôdy, za užívanie živého a mŕtveho inventára, náklady za služby, úrok z omeškania a trovy konania. Základným predpokladom uplatnenia zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. alebo zákona č. 514/2003 Z. z., ale aj všeobecne, predpokladom akéhokoľvek nároku na náhradu škody je preukázanie vzniku škody osobou, ktorá o sebe tvrdí, že bola poškodená či už konaním alebo nekonaním štátneho orgánu alebo iného subjektu. Sporné pozemky v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 neprešli na štát alebo iné právnické osoby a právni predchodcovia navrhovateľa boli naďalej evidovaní v pozemkovoknižných vložkách ako vlastníci. Účinnosťou zákona č. 229/1991 Zb. (§ 22 ods. 1 písm. a/ a § 22 ods. 2) zaniklo právo družstevného užívania k predmetným majetkom a vznikol nájomný vzťah. Navrhovateľ, resp. jeho právni predchodcovia mohli po preukázaní právneho nástupníctva po vlastníkoch zapísaných v pozemkovoknižných vložkách, uplatniť si nájomné za užívanie pôdy voči užívateľom tejto pôdy. Poukázal tiež na to, že účastníkom reštitučného konania bol V. F., otec navrhovateľa, zastúpený navrhovateľom a nie sám navrhovateľ. V súdnom konaní nepreukázal navrhovateľ, že je dedičom po V. F. (na ktorú otázku odmietol aj odpovedať). Ak V. F. k 31. decembru 1992 bol žiadateľom o vydanie pozemkov, iná osoba sa už nemohla stať oprávnenou osobou. Do jeho práv mohla vstúpiť po jeho smrti (ak zomrel po 31. decembri 1991) iba na základe procesného nástupníctva. Navrhovateľ uplatňoval svoj nárok podľa zákona č. 58/1969 Zb. Podľa § 1 ods. 1 a § 18 ods. zákona č. 58/1969 Zb. za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu zodpovedá len štát. Vo vzťahu k odporcovi 1) je preto vylúčené uplatnenie zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb., preto súd posudzoval nárok navrhovateľa na základe všeobecnej občianskoprávnej zodpovednosti. Navrhovateľ v konaní však nepreukázal, že mu konaním niektorého z odporcov bola spôsobená konkrétna škoda. Vo vzťahu k odporcovi 2) navrhovateľ nepreukázal vznik škody, ani neoznačil žiadne konkrétne nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup súdu alebo iného štátneho orgánu, za ktorý by zodpovedal štát zastúpený Ministerstvom spravodlivosti SR. Uplatnenie nároku voči odporcovi 3) z listinných dôkazov (pozemkovoknižných vložiek a listov vlastníctva) vplynulo, že pozemky, ktorých vydanie navrhovateľ uplatňoval z titulu reštitučného nároku, nikdy neprešlo na štát alebo inú právnickú osobu.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 30. mája 2013 sp. zn. 4 Co 5/2013 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktoré si osvojil. Ako vyplynulo z posledného písomného podania navrhovateľa z 28. mája 2012, doručeného súdu 4. júna 2012 uplatňoval si voči odporcom 1) až 3) náhradu škody za nevydanie nehnuteľností (ktoré uplatňoval jeho právny predchodca ako reštitučný nárok podľa zákona č. 229/1991 Zb.) vo výške 3.000.000,- Eur s príslušenstvom. Na pojednávaní 17. septembra 2012 navrhovateľ uviedol, že svoj nárok uplatňuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci z dôvodu, že hmotnoprávne konanie sa skončilo rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave, pobočka Nitra z 20. novembra 1992, ktorý zrušil rozhodnutie pozemkového úradu a bolo ho treba už len procesnoprávne dotiahnuť. Pozemkový úrad nerozhodol a nastali 20-ročné prieťahy, preto si uplatňuje náhradu škody za nesprávny úradný postup. Škodu spôsobilo družstvo, keď malo vydať pozemky, následne pozemkový úrad a Ministerstvo spravodlivosti tým že nemali záujem zakročiť. Súd prvého stupňa postupoval správne ak nárok navrhovateľa posudzoval aj podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o náhrade škody a správne sa vecou zaoberal aj z hľadiska zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Zo spisu vyplýva, že svoj nárok navrhovateľ odvodzuje od úradného postupu Pozemkového úradu Topoľčany z 19. augusta 1992 č. PÚ 1193/92 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pobočka v Nitre z 20. novembra 1992 č. k. 23 S 22/1992 – 18, ktoré konanie doposiaľ nebolo skončené vydaním rozhodnutia. Súd prvého stupňa sa s reštitučným nárokom správne zaoberal, avšak o ňom nerozhodol, len konštatoval čoho sa týka a akým spôsobom ho správny orgán riešil, ku ktorému zaujal aj právne stanovisko. Dôsledne sa vyporiadal aj s uplatneným nárokom na náhradu škody vo vzťahu ku každému z odporcov 1) až 3). Dodal, že zodpovednosť za škodu v dôsledku nesprávneho úradného postupu je upravená aj v súčasne platnom právnom predpise, zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu, spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý nadobudol účinnosť od 1. júla 2004 a ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Podľa tohto zákona za nesprávny úradný postup je možné považovať aj nekonanie (nečinnosť) príslušného orgánu (nevykonávania úradného postupu), porušenie povinnosti uskutočniť úkon alebo vydať určité rozhodnutie (či meritórne alebo nie) v zákonom určenej lehote, či nevydanie rozhodnutia. Aj podľa tohto zákona § 4 ods. 1 presne stanovuje orgán, konajúci v mene štátu. Orgánom verejnej moci sa rozumie štátny orgán, ako aj orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci. Podľa zákona č. 58/1969 Zb. aj podľa v súčasnosti platného zákona ani jeden z odporcov nie je v danej veci pasívne legitimovaný. Odporca 1) je právnickou osobou, ktorej štát nezveril výkon verejnej moci, odporca 2) nie je ministerstvom, do pôsobnosti ktorého by patrila činnosť odporcu 3) a napokon ani odporca 3) nie je pasívne legitimovaný, nakoľko za jeho prípadný nesprávny úradný postup zodpovedá Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, do pôsobnosti ktorého patrí.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal 13. augusta 2013 dovolanie navrhovateľ, ktoré následne odôvodnil podaním z 5. marca 2014. Žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť

odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že Krajský súd v Bratislave, pobočka v Nitre v odvolacom konaní proti rozhodnutiu Pozemkového úradu Topoľčany z 19. augusta 1992 č. PÚ 1193/92 rozsudkom z 20. novembra 1992 sp. zn. 23 S 22/1992 uložil pozemkovému úradu, aby opäť v správnom konaní postupoval podľa § 250r O.s.p. Pozemková úrad doteraz nerozhodol. Nezákonná pasivita v správnom konaní je podľa zákona č. 58/1969 Zb. nesprávnym úradným postupom. Pozemkový úrad a odporcovia teda konajú v rozpore s právoplatným rozsudkom a spôsobujú tým navrhovateľovi škodu. Družstvo, bez zmluvy o nájme a bez vydania uplatnenej pôdy ako podmienky nájmu, naďalej užíva reštituovanú pôdu v rozpore so zákonom č. 229/1991 Zb., čím od roku 1948 dodnes porušuje zákon už 68 rokov. Nezákonný úradný postup stále trvá. Dovolanie odvodzoval § 237 písm. f/ O.s.p., lebo súd prvého stupňa v rozpore s petitom navrhovateľa podľa zákona č. 58/1969 Zb. neprejednal nesprávny úradný postup pozemkového úradu. Teda súd prvého stupňa nemohol oslobodiť pozemkový úrad od povinnosti vydať opätovné rozhodnutie v nadväznosti na rozsudok Krajského súdu v Bratislave, pobočka v Nitre z 20. novembra 1992 sp. zn. 23 S 22/1992. Taktiež Krajský súd v Trenčíne nemohol pozemkovému úradu schvaľovať obchádzanie takej povinnosti. Súdy vedením konania, ktoré nezodpovedalo petitu, ani zákonu a ani skutkovému stavu, bránili navrhovateľovi konať pred súdom. Družstvo je povinná osoba podľa § 5 zákona č. 229/1991 Zb. nemá nájomnú zmluvu za užívanie reštituovanej pôdy, ale napriek tomu ju naďalej užíva. Ak pozemkový úrad v správnom konaní zanedbá svoju povinnosť, je zodpovedný pre nesprávny úradný postup ex lege. Sudcovia viedli konanie nad rámec právomocí a nepravdivo tak, aby spochybnili náhradu škody spochybňovaním reštitučných nárokov. Súdy zamietli nárok navrhovateľa v rozpore so zákonom č. 58/1969 Zb. nesprávnym výkladom zákona. Stále absentuje rozhodnutie pozemkového úradu podľa zákona č. 229/1992 Zb. Voči súdom a odporcom platí právoplatný a vykonateľný rozsudok Krajského súdu v Bratislave – pobočka v Nitre z 20. novembra 1992 sp. zn. 23 S 22/1992. Nesprávny úradný postup pozemkového úradu trvá a je dôvodom na úspešnosť konania navrhovateľa ex lege a nie naopak. Súd prvého stupňa v žiadnom prípade nemohol oslobodiť pozemkový úrad od povinnosti vydať záväzné rozhodnutie vo veci reštitučného nároku V. F.. Namietal tiež, že ak súd neprejednal škodu, nemohol z jej výšky vyrubiť trovy konania. Rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj rozsudok odvolacieho súdu je absolútne nemorálny.

Odporca 1) žiadal dovolaniu navrhovateľa nevyhovieť. Odporca 2) sa k dovolaniu navrhovateľa nevyjadril. Odporca 3) vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhovateľa poukázal na to, že po uplatnení reštitučného nároku V. F. podľa zákona č- 229/1992 Zb. pozemkový úrad vydal 19. augusta 1992 č. PÚ 1193/1992 rozhodnutie, že V. F. nespĺňa podmienky zákona z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti sú vo vlastníctve fyzických osôb a nie vo vlastníctve štátu alebo inej právnickej osoby, t. j. nedošlo k odňatiu vlastníctva pôvodným vlastníkom. Pozemkový úrad preto nemohol vydať rozhodnutie o prinavrátaní vlastníctva. Krajský súd v Bratislave – pobočka v Nitre rozsudkom z 20. novembra 1992 sp. zn. 23 S 22/1992 zrušil rozhodnutie pozemkového úradu z dôvodu, že nemá požadované náležitosti vo výrokovej časti, ako aj nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia. Pozemkový úrad následne po vydaní rozsudku Krajským súdom v Bratislave – pobočka v Nitre pokračoval v konaní v súlade s uvedeným rozsudkom., čo konštatovalo aj Ministerstvo pôdohospodárstva SR v liste z 9. novembra 1993. Spis bol následne archivovaný ako vybavený. V danom

prípade sa nejedná o reštitučné konanie a absencia rozhodnutia absolútne nespôsobuje navrhovateľovi žiadnu právnu neistotu a nespôsobila mu ani žiadnu škodu. Navrhovateľ si svojou pasivitou (neuzatvorením niekoľkokrát ponúkanej nájomnej zmluvy zo strany užívateľa pozemkov, neprejednaní majetku v dedičskom konaní po V. F.) si spôsobuje škodu sám sebe. Žiadal, aby Najvyšší súd dovolanie navrhovateľa zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý má právne vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie navrhovateľa smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3).

V prejednávanej veci dovoláním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p., ukladajúceho dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania nielen vo vzťahu k § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval

vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Navrhovateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na navrhovateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pričom treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá samo tvrdenie účastníka o existencii niektorej z uvedených procesných väd, určujúcim je zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Navrhovateľ v dovolaní uviedol, že „je preukázaný dôvod na dovolanie podľa § 237 písm. f/ O.s.p. v nadväznosti na nezákonný rozsudok nižšieho všeobecného súdu, lebo navzdory procesnej dispozícii navrhovateľa nad konaním 4 C 42/2008 prvostupňový súd v rozpore s petitom navrhovateľa podľa zákona č. 58/1969 Zb. neprejednal nesprávny úradný postup pasívneho pozemkového úradu podľa rozsudku z 20. novembra 1992 sp. zn. 23 S 22/1992, ktorým vecne príslušný a vyšší správny súd, Krajský súd v Bratislave – pobočka v Nitre, zaviazal pozemkový úrad“.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3) možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý

súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Navrhovateľ sa svojim návrhom z 21. novembra 2002, ktorý následne po odmietnutí časti návrhu navrhovateľa na vydanie nehnuteľností špecifikovaných v návrhu a viacerých úpravách petitu, v poslednej úprave návrhu a ustálenia okruhu odporcov z 28. mája 2012 žiadal od odporcov, aby spoločne a nerozdielne navrhovateľovi zaplatili istinu 3.000.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania od 6. júla 2010 do 31. mája 2012 vo výške 516.410,70 Eur, včítane trov konania, za nevydanie nehnuteľností. Uviedol, že „...aby keď nebudú nehnuteľnosti vydané, súd zaviazal odporcov spoločne a nerozdielne na zapltenie majetkovej škody 3.000.000,- Eur s prísľušenstvom a náhradu trov konania.“. Ďalej týmto podaním ustálil účastníkov konania „...V dôsledku neustálych zmien v štátnej správe ex tunc navrhovateľ ustálil konečných účastníkov konania na strane odporcu,..“ (čl. 427 až 429). Na pojednávaní konanom 17. septembra 2012 navrhovateľ uviedol, že svoj nárok uplatňuje na základe zákona č. 58/1969 Zb., z dôvodu, že nesprávny úradný postup pozemkového úradu trvá.

Predmetné konanie je konaním, ktoré začalo na podnet účastníka. Je preto zásadne vecou tohto účastníka (navrhovateľa), aby žalobu upravil po stránke formulačnej a obsahovej § 79 ods. 1 O.s.p. Základnou a najdôležitejšou obsahovou náležitosťou žaloby je žalobný návrh – petit, v ktorom navrhovateľ uvedie ako žiada, aby súd rozhodol. Týmto zároveň určuje rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje súdu medze toho o čom a ako má rozhodnúť.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len „štátny orgán“). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak však ide o rozhodnutie vydané v trestnom konaní proti osobám podliehajúcim vojenskej súdnej právomoci, je týmto orgánom ústredný orgán, ktorý vykonáva správu vojenských súdov. V ostatných prípadoch je týmto orgánom, a/ ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Československej socialistickej republiky, federálny ústredný orgán, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané, b/ ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Českej alebo Slovenskej socialistickej republiky, ústredný orgán republiky, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané, a ak niet takého ústredného orgánu, Ministerstvo spravodlivosti; to platí aj v prípade, keď nezákonné rozhodnutie vydal orgán spoločenskej organizácie (§ 1 ods. 1).

Aj v súčasne platnom právnom predpise podľa § 1 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. tento upravuje a/ zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, b/ zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len "územná samospráva") za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy, c/ predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

Podľa § 4 ods. 1 písm. zákona č. 514/2003 Z. z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu podľa písm. a/ Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak 1. škoda vznikla v občianskom súdnom konaní alebo v trestnom konaní a ak tento zákon neustanovuje inak, 2. škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci, 3. škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu, a podľa písm. d/ ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy, ak škoda vznikla pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti tohto ministerstva alebo tohto ústredného orgánu štátnej správy a aj keď ide o škodu, ktorá vznikla pri výkone štátnej správy, ktorá bola prenesená na územnú samosprávu podľa osobitného predpisu.

Navrhovateľ si uplatnil nárok na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ako odporcov označil Podielnícke poľnohospodárske družstvo Rybany (odporca 1), Obvodný pozemkový úrad Trenčín (odporca 3) a Slovenskú republiku, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Súdny nižšieho stupňa správne posudzovali nárok u odporcov 1) a 3) nielen podľa zákona č. 58/1969 Zb., kde konštatovali, že títo odporcovia v zmysle citovaného zákona nie sú osobami, ktoré zodpovedajú za uplatnený

nárok. Odporca 1) je právnickou osobou, ktorej štát nezveril výkon verejnej moci a odporca 3) nie je orgánom, ktorý by mohol v zmysle citovaných vyššie uvedených zákonov konať za štát. Správne postupovali sudy oboch stupňov, ak posudzovali uplatnený nárok navrhovateľom voči týmto dvom odporcom aj podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o náhrade škody. Pokiaľ ide o odporcu 2) navrhovateľ si uplatňoval nárok o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. voči štátu, kde označil orgán, ktorý koná za štát Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Obidva sudy nižších stupňov preto správne konštatovali, že takto označený odporca 2) za ktorého koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky nie je štátnym orgánom, do ktorého pôsobnosti by patrila činnosť odporcu 3). Námiетка navrhovateľa preto v tomto smere je nedôvodná.

Navrhovateľ v dovolaní namietal aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom (rovnako ako tzv. iná vada konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. – nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Z podaného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky za opísaného stavu veci nemohol (nesmel) v dovolacom konaní postúpiť do ďalšieho štádia prieskumu a podrobiť skúmaniu správnosť právnych záverov odvolacieho súdu, ani vecne riešiť to, či konanie nie je postihnuté tzv. inými vadami konania a či tieto prípadne mali za následok vydanie nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Po zistení procesnej neprípustnosti dovolania má Najvyšší súd Slovenskej republiky povinnosť takéto dovolanie bez ďalšieho odmietnuť (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.); nemá možnosť zaoberať sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

II. Okresný súd Bánovce nad Bebravou uznesením z 24. januára 2014, č. k. 4 C 28/2008 – 607 vyzval navrhovateľa, aby v lehote 10 dní podľa § 43 ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 241 ods. 4 O.s.p. doplnil svoje podanie z 9. Augusta 2013 označené ako

„Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co 5/2013 z 30. mája 2013“
o náležitosti riadneho dovolania.

Proti tomuto uzneseniu navrhovateľ podal odvolanie.

Krajský súd v Trenčíne uznesením z 30. septembra 2014 sp. zn. 4 Co 868/2014 odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odmietol ako oneskorene podané. Odvolacia lehota v danom prípade uplynula 5. marca 2014. Odvolanie navrhovateľa bolo podané osobne do podateľne Najvyššieho súdu SR 5. marca 2014, teda na nepríslušnom súde. Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou bolo Najvyšším súdom SR zaslané poštou a doručené 12. marca 2014. Odvolanie teda bolo zjavne podané po lehote.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ. Uznesenie odvolacieho súdu žiada zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu, že odvolanie podal navrhovateľ v dovolacom konaní do podateľne Najvyššieho súdu SR, kde sa mal spis nachádzať.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľom napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky niektorého z nich, preto jeho dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Z obsahu dovolania vyplýva, aj keď to navrhovateľ výslovne v dovolaní neuviedol, že v prejednávanej veci namieta, že mu postupom súdu mu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Navrhovateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa § 204 ods. 1 O.s.p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Odvolacia lehota je lehotou procesnou. Procesná lehota je zachovaná vtedy, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na príslušnom súde alebo podanie sa odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Takýmto orgánom je spravidla pošta, správa príslušného zdravotníckeho zariadenia, nápravovýchovný ústav, veliteľ ozbrojeného zboru. Ak účastník podal odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a na nepríslušnom okresnom súde inak ako do zápisnice (§ 218 ods. 2), toto odvolanie nemá účinky riadne a včas podaného odvolania, pokiaľ v lehote podľa § 204 ods. 1 O.s.p. ho tento nepríslušný súd neodovzdal príslušnému súde alebo orgánu, ktorý má povinnosť podanie doručiť (§ 57 ods.3 O.s.p.).

Z obsahu spisu je jednoznačné, že uznesenie súdu prvého stupňa z 24. januára 2014 č. k. 4 C 28/2008 – 607 bolo navrhovateľovi doručené do vlastných rúk 18. februára 2014. Lehota na podanie odvolania začala navrhovateľovi plynúť nasledujúci deň po jeho doručení, t. j. 19. februára 2014, preto posledný deň lehoty pripadol na 5. marca 2014, ktorý deň bol streda. Navrhovateľ podal odvolanie do podateľne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5. marca 2014 osobne. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nepríslušný súd odvolanie navrhovateľa odposlal Okresnému súde Bánovce nad Bebravou ako súde príslušnému a odovzdal ho na prepravu na pošte 12. marca 2014. Okresný súd Bánovce nad Bebravou prevzal odvolanie navrhovateľa 13. marca 2014. Odvolanie navrhovateľa nebolo podané na príslušnom súde a nebolo odovzdané príslušnému súde v zákonnej 15 – dňovej lehote, ktorá uplynula 5. marca 2014. Námietačka navrhovateľa je preto nedôvodná.

Nakoľko prípustnosť dovolaní v danom prípade nemožno vyvodit' z ustanovení § 238 O.s.p. a 239 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolania navrhovateľa podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešným odporcom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však odporcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na uloženie tejto povinnosti (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. apríla 2015

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová